

บทที่ 1

ความมุ่งหมาย และวิวัฒนาการของการประถมศึกษา

บทที่ 1

ความหมายและวิวัฒนาการของการประถมศึกษา

1.1 ความหมายของการศึกษา

คำว่า " การศึกษา " ตามความคิดเห็นของ นักการศึกษา นักปราชญ์ และผู้ทรงหลาย
ได้แสดงความคิดเห็นหลากหลายกันไปดังนี้

การศึกษาตามความหมายของอริสโตเติล (Aristotle) หมายถึงการฝึกอบรมจริยธรรม
และการเสริมสร้างสติปัญญา

จอห์น ดีวี่ (John Dewey) ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาคือชีวิต
(Education is life)

รูโซ่ (Jean Jacques Rousseau) นักปฏิวัติชาวฝรั่งเศสกล่าวว่า การศึกษา คือ
การนำเอาศักยภาพในตัวเด็กไปใช้ให้เกิดประโยชน์

Webster 's New Dictionary ได้ให้ความหมายของการศึกษา ดังนี้

1) กระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ ทักษะ ความคิด ลักษณะนิสัย ฯลฯ โดยการศึกษา
ในระบบโรงเรียน การสอน และการฝึกอบรม

2) ความรู้ ความสามารถ ฯลฯ เช่น การพัฒนา

3) ก. การศึกษาในระบบโรงเรียน

ข. ชนิด หรือ ขั้นตอนของสิ่งเหล่านี้ เช่น การศึกษาทางการแพทย์ การศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา

4) การศึกษาอย่างเป็นระบบของวิธีการแก้ปัญหาและหุ้ญการ เรียนการสอน

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของ " การศึกษา " ไว้ใน
Dictionary of Education ว่า

" การศึกษา คือ ขบวนการทั้งหมดที่มุ่งให้บุคคลเกิดการพัฒนาความสามารถ ห้ศันคติ และ
พฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคมที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ "

ชูลซ์ (Shultz) นักเศรษฐศาสตร์ กล่าวว่า การศึกษาเป็นการลงทุน (Education is
an investment) การลงทุนเพื่อการศึกษา เช่น การลงทุนด้านสถานที่ การลงทุนด้านอุปกรณ์
การเรียนการสอน การจัดหาครูให้แก่เด็ก ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคม
เมื่อประชากรได้รับการศึกษาที่ดี ทำให้สมรรถภาพของประชากรดีขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้รายได้ประชาชาติ
ดีขึ้นด้วย

สาร์โรช บัวศรี ได้ให้ความหมายของการศึกษา ดังนี้

" การศึกษา คือ ความเจริญงอกงามของขั้น 5 เพื่อว่าอภุศลมูลจะไ้เบาบางลง "

บรรลือ พุฒชะวัน (2525 : 29, 30) กล่าวถึงขั้น 5 iva ขั้น 5 ย่อมเป็นรากฐาน
 ลึกซึ้งที่จะตอบปัญหาของความหมายของการศึกษาที่ว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงามได้เป็นอย่างดี

- รูปขั้น หมายถึง ร่างกาย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Physical Structure หรือ Body การพัฒนารูปขั้นจะช่วยให้เรามีร่างกายแข็งแรงอดทนปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์
- เวทนาขั้น หมายถึง ความรู้สึก การแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งตรงกับ Feeling, Sensation การพัฒนาเวทนาขั้นจะช่วยให้เป็นคนมีอารมณ์ดี รู้จักการระงับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ให้แสดงออก^(อย่าง)เหมาะสมกับสถานที่ เหตุการณ์ และบุคคล อาจพัฒนาได้จากการเรียนจริยศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม
- สัญญาขั้น หมายถึง ความจำหรือการรับรู้ (Memory หรือ Perception) การพัฒนาสัญญาขั้น จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักสร้างความสัมพันธ์ในการจำ ในการรับรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
- สังขารขั้น หมายถึง การปรุงแต่งเสริมให้เหมาะที่จะใช้ประโยชน์แก่ผู้เรียนเอง (Aggregate) การพัฒนาสังขารขั้นจะช่วยให้คนเรารู้จักคัดกรอง ปรับปรุงตนเองที่จะใช้ประโยชน์ เช่น ความถนัด ค่านิยม ความสนใจและอื่น ๆ สังขารจึงเป็นเรื่องที่ตรงกับ Affective Domain
- วิทยานขั้น หมายถึง การทำให้เกิดความรู้ (Knowledge) ซึ่งมนุษย์เราสามารถได้รับความรู้ได้หลายทาง เช่น สิ่งที่ได้เห็น การสังเกตพิจารณาเกิดความรู้ เรียกว่า จักขุวิทยาน สิ่งที่ได้ยินได้จากการฟัง เรียกว่า โสตวิทยาน สิ่งที่จะกระทบจมูก เรียกว่า มานวิทยาน สิ่งที่มากระทบใจ ทำให้เกิดความคิด เรียกว่า มนวิทยาน เป็นต้น การพัฒนาวิทยานขั้น จะช่วยให้คนเราสามารถศึกษาหาความรู้ได้หลายทาง หลายแหล่งกว้างขวางมากขึ้น

เอกวิทย์ ณ กลาง กล่าวว่า การศึกษาคือการสร้างสมและการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ เพื่อการแก้ปัญหาและยังให้เกิดความเจริญ

1.2 ความหมายของการประถมศึกษา

สมาน แสงมลิ (2515 : 72) ได้กล่าวถึงความหมายของการประถมศึกษาไว้ว่า

" การประถมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับพลราษฎร หรือการศึกษาพื้นฐานที่ทุกคนจะต้องมีความรู้ขั้นต่ำในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดีของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีส่วนมีเสียงในการปกครองประเทศ "

อ่ำไพ สุจริตกุล กล่าวว่า การประถมศึกษามีความหมายดังนี้

" สิ่งใด กิจกรรมใด และวิธีการใด ๆ ที่มีอยู่ นำเข้ามา หรือจัดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้งอกงามไปตามแนวทางที่ถูกต้อง สิ่งนั้น กิจกรรมนั้น วิธีการนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการประถมศึกษา "

สมพร สุกัญญา (2525 : 1) กล่าวถึงความหมายของประถมศึกษา ดังนี้

" ประถมศึกษา หมายถึง การให้การศึกษเบื้องต้นหรือเบื้องต้นแก่เด็ก เช่น ให้อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีความหมายกว้างรวมถึงการฝึกฝน อบรม ชักจูงให้เด็กพัฒนาในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ เช่น มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ รู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเป็นสุข "

จากความหมายของการประถมศึกษาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประถมศึกษาหมายถึง " การจัดการศึกษาที่มุ่งให้เด็กมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถอ่านออกเขียนได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย "

1.3 ความมุ่งหมายของการประถมศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 ถือว่าการศึกษานี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาของประเทศไทยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มุ่งให้เด็กมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ จัดเป็นตอนเดียวตลอดใช้เวลาเรียน 6 ปี

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เจ็ด พ.ศ. 2535 - 2539 เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและสาธารณสุข ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการประถมศึกษาไว้ดังนี้

เร่งรัดการจัดการศึกษาภาคบังคับ (6 ปี) ครอบคลุมประชากรในกลุ่มอายุ โดยเฉพาะเด็กในชนบททั่วโลก เด็กที่เคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองไปทำงานยังที่ต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องต่อไปนี้

- ขยายและพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่เด็กยุคอวกาศ ในชนบททั่วโลก ในชุมชนแออัด เด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่มีปัญญาเลิศหรือมีความสามารถพิเศษ

- ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อลดอัตราการออกกลางคันและตกชั้น ตลอดจนพัฒนาระบบการส่งต่อนักเรียนให้ได้ผลอย่างจริงจัง

- ทบทวนและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

- แก้ไข ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการเข้าศึกษาและหลังการศึกษภาคบังคับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร และระเบียบการไม่อนุญาตให้เด็กที่จบประถมศึกษาที่อายุต่ำกว่า 15 ปี เข้ารับบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นต้น

สมทรร สู้ทัศนีย์ (2525 : 2) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประถมศึกษาไว้ดังนี้

- 1) ให้เด็กมีความรู้ ทักษะเบื้องต้น เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ฯลฯ
- 2) ให้มีทักษะในการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ดีขึ้น
- 3) ให้รู้จักวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและเทคโนโลยีที่ง่ายและเหมาะสมมาใช้ในการดำรงชีวิต
- 4) ให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และประหยัด
- 5) ให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อเตรียมตัวในการ เรียนต่อ
- 6) ให้มีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ
- 7) ให้มีความรู้และทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
- 8) ให้รู้จักรักใคร่สามัคคีกันในหมู่พวกพ้อง

1.4 นโยบายของการประถมศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และมาตรการระดับประถมศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ และผู้ที่คอยโอกาสทางการศึกษาได้เรียนจนจบหลักสูตรประถมศึกษา โดยมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง มีความรู้และทักษะพื้นฐานทางวิชาการ และทางด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและสังคม มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ มีความสำนึกในความเป็นคนไทย ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรของท้องถิ่นและของชาติ และเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

นโยบายและมาตรการในการพัฒนาการศึกษา

นโยบาย

1. เร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และทักษะพื้นฐานทางวิชาการและด้านอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและสังคม รวมทั้งมีค่านิยมที่ถูกต้อง มีความสำนึกในความเป็นคนไทย ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรของท้องถิ่นและของชาติ มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ และมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์

มาตรการ

1) พัฒนาครู อาจารย์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา และแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามจุดหมายของหลักสูตร

2) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกสรรบุคลากร เข้ามารับเป็นครู เพื่อให้สามารถทำการสอนได้ทุกวิชา สำหรับบางวิชาที่จำเป็นต้องใช้ครูที่มีความชำนาญเฉพาะทาง ให้ใช้ครูที่มีความชำนาญในวิชานั้นโดยเฉพาะ

3) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาไทย ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และทักษะทางคณิตศาสตร์ เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถูกต้องทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการเสริมสร้างความสำนึกในความเป็นคนไทย การตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรของท้องถิ่นและของชาติ การรักการแสวงหาความรู้ และพฤติกรรมที่ถูกต้องทางค่านิยม การกีฬา และนันทนาการ ตลอดจนลักษณะนิสัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำงาน

4) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพแบบครบวงจร เพื่อให้ผู้เรียนประถมศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของงานอาชีพ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และมีนิสัยรักการทำงาน

5) ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและกิจกรรม ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเสริมสร้างและหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีความสำนึกในความเป็นคนไทย เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรของท้องถิ่นและของชาติ มีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ๆ

6) สนับสนุนให้สถานศึกษามีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับประเภทของผู้เรียน โดยเน้นการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้

7) สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สภาพของทรัพยากรและอาชีพการทำงานในท้องถิ่น

8) ให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการกำหนดมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

9) จัดหาเครื่องมือและพัฒนาครูผู้สอนใหม่ความรู้ ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล

10) จัดให้มีระบบแนะแนวในโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบและแผนการจัดบริการแนะแนวทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการศึกษาคือและงานอาชีพ

11) ส่งเสริมให้ชุมชนและครอบครัวได้มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับโรงเรียน พร้อมทั้งรณรงค์ให้ความรู้แก่ชุมชนและปกครอง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือบุตรหลานของตนในเรื่องการเรียนและการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์

12) ส่งเสริมและสนับสนุนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ เช่น จัดฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงและสร้างหลักสูตรท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานปรับปรุงและสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

13) ปรับปรุงวิธีการรับเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา โดยให้สถานศึกษาวัดความพร้อมของเด็กแทนการทดสอบความรู้ทางวิชาการ

14) ส่งเสริมการศึกษาและวิจัยสภาวะความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษา เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นโยบาย

2. เร่งปรับปรุงการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยเน้นการคิด วิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในด้านการคิด วิเคราะห์ สามารถนำทักษะทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการดำรงชีวิต

มาตรการ

1) ปรับปรุงเนื้อหาสาระของกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งปรับแผนการสอนให้เน้นกระบวนการสอนเชิงคิด วิเคราะห์

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจในวิชาดังกล่าว ตลอดจนให้มีโอกาสฝึกฝน พัฒนาความสามารถที่มีอยู่และสามารถนำทักษะทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

3) พัฒนาคู่มือความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการสอนเชิงคิด วิเคราะห์ และสามารถนำไปในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เน้นการคิด วิเคราะห์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น

5) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน

นโยบาย

3. เร่งขยายบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กทุกคนมีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งผู้ที่ยังคงมีโอกาสทางการศึกษาได้เรียนจนจบหลักสูตรประถมศึกษา โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในชนบทห่างไกล เด็กที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในชุมชนแออัด เด็กที่เคลื่อนย้ายตามพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความผิดปกติประเภทต่าง ๆ ตลอดจนจัดให้มีการบริการการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อเสริมความรู้ให้กับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาอย่างกว้างขวาง และจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

มาตรการ

1) จัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยใช้รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อ

ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษามากับ ๗ ดินที่อยู่ของคน รวมทั้งจัดหารูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ย้ายตามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไปประกอบอาชีพต่างถิ่นด้วย

2) ขยายการจัดการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ไปยังส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และผู้ที่มีความผิดปกติประเภทต่าง ๆ ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการจัดในลักษณะของโครงการ เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา

3) สนับสนุนการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่ค้อยโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร รวมทั้งการจัดบริการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเสริมความรุ้แก่ผู้เรียน

4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการ เรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถพิเศษอื่น ๆ

5) รณรงค์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาและให้ความร่วมมือในการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาภาคบังคับจนจบหลักสูตร

6) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ในส่วนที่ว่าด้วยอำนาจในการส่งเด็กเข้าเรียนประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องตัว

7) เร่งรัดการจัดตั้งองค์กรประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกำหนดแนวทางการประสานงานการจัดการศึกษาพิเศษ และทำการสำรวจจำนวนเด็กพิการลงไปถึงระดับหมู่บ้าน โดยในการสำรวจเด็กพิการดังกล่าว ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษาที่มีหน้าที่ในการสำรวจเด็กเพื่อส่งเข้าเรียน

8) ประสานงานและสนับสนุนให้ผู้นำท้องถิ่น องค์กรท้องถิ่น และหน่วยปฏิบัติรับผิดชอบในการติดตามเด็ก เพื่อให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียน

9) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องเขียน แขนงเรียน เครื่องแบบนักเรียน ตลอดจนทุนการศึกษา อาหารกลางวัน บริการตรวจสุขภาพนักเรียน และอื่น ๆ แก่เด็กที่ขาดแคลนและผู้ที่ย้ายถิ่นอาศัย

10) ศึกษาและพัฒนาารูปแบบและวิธีการจัดการ เรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถทางร่างกายและสติปัญญาของผู้เรียน ทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้ง เด็กที่มีความผิดปกติในด้านต่าง ๆ

นโยบาย

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนที่จบประถมศึกษา ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือได้รับการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

มาตรการ

- 1) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ โดยใช้รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาต่อเนื่อง
- 2) ให้โรงเรียนประถมศึกษาให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ โดยเน้นในด้านอาคารสถานที่ และบุคลากรแทนหน่วยงานการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาต่อเนื่อง
- 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาเพื่ออาชีพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง

นโยบาย

5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาและมีบทบาทในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน

มาตรการ

- 1) ให้สถานศึกษาประสานการจัดการศึกษากับสถานศึกษาระดับอื่นและแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น สถาบันทางศาสนา องค์กร เอกชนและชุมชน เป็นต้น
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
- 3) ส่งเสริมการให้บริการความรู้แก่ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- 4) ให้ทางสถานศึกษาจัดหรือให้ความร่วมมือในด้านอาคารสถานที่และบุคลากรแทนหน่วยงานต่างๆ เพื่อการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาลoadชีวิต

นโยบาย

6. เร่งพัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคนิคการสอน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การวัดผล และประเมินผล การนิเทศ การบริหารหลักสูตร รวมทั้งเสริมสร้างให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกในวิชาชีพ และสนับสนุนการจัดบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน และบุคลากรประเภทอื่นที่จำเป็นสำหรับเด็กที่ผิดปกติ รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

มาตรการ

- 1) พัฒนาครู อาจารย์ ให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ความสามารถในการใช้เทคนิคการสอนเพื่อบรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสอนเชิงคิด วิเคราะห์ และการวัดผล และประเมินผล

- 2) พัฒนาผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการบริหารหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร
- 3) พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาประเภทอื่นให้มีความสามารถในหน้าที่เฉพาะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 4) สนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินงานร่วมกับสถาบันผลิตครู เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาศึกษาวิชาครู เพื่อออกไปเป็นครูประถมศึกษา รวมทั้งครูที่สอนวิชาเฉพาะ
- 5) จัดให้มีบุคลากรที่จำเป็น เช่น ครูเฉพาะด้านเพื่อจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่ผิดปกติ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเรียนที่มีปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ และสังคม
- 6) พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 7) เร่งรัดให้มีระบบการนิเทศ การวางแผนและประสานงานการนิเทศ และการติดตามผลการนิเทศอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการนิเทศทางวิชาการ
- 8) จัดให้มีสวัสดิการสำหรับบุคลากรทุกประเภท เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

นโยบาย

7. ปรับปรุงและพัฒนาาระบบบริหารการศึกษา การวิจัย การติดตามประเมินผลการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้หน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีความคล่องตัวในการบริการและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น รวมทั้งเร่งปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสมและเป็นธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษา

มาตรการ

- 1) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ การบริหารและการจัดการประถมศึกษา ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานการศึกษาในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
- 2) ปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เหมาะสมและเป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแก่โรงเรียนในชนบทห่างไกล ในชุมชนแออัด และโรงเรียนที่จัดสำหรับกลุ่มเด็กที่คอยโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และกลุ่มเด็กที่ผิดปกติประเภทต่าง ๆ
- 3) จัดให้มีครูสายสนับสนุนการสอน รวมทั้งนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์

ประจำกลุ่มโรงเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน

4) จัดให้มีการวิจัยและติดตามประเมินผลคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านการบริหาร ผลิตผลทางการศึกษา และผลกระทบของการจัดการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารและการจัดการประถมศึกษา

5) สนับสนุนการพัฒนาและจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวางแผน การบริหาร และการติดตามการประเมินผล

6) จัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น เอกชน และชุมชนเพื่อระดมสรรพกำลังมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

7) ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียน วิทยาลัยครูที่อยู่ใกล้เคียง และสถานศึกษาทางการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการใช้บุคลากรและอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา

นโยบาย

8. เร่งพัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการวางแผนการบริหาร และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1) ให้องค์กรกลางดำเนินการจัดระบบ และจัดเก็บข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศทางการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ทั้งในลักษณะของข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐาน และสารสนเทศในระดับที่ได้จากการสังเคราะห์วิจัย เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการบริหาร และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษา รวมทั้งประสานการพัฒนาาระบบข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศของหน่วยงานการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษาและที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา

2) สนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานด้านระบบข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ทันสมัย เพื่อให้สามารถจัดเก็บและบริการ ข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ เพื่อการวางแผน การบริหาร และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) จัดให้มีบุคลากรปฏิบัติงานประจำเพื่อในหน่วยงานระบบข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศ มีความต่อเนื่อง รวมทั้งให้มีการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว เพื่อให้มีแนวคิดที่ตรงกัน และเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษานำระบบสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนการบริหาร และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

1.5 วิวัฒนาการของการประถมศึกษา

- พ.ศ. 2430 เป็นปีที่เริ่มมีการจัดการศึกษาอย่างมีระบบและเป็นแบบแผนที่แน่นอน ได้มีการตั้งกรมศึกษาธิการขึ้นในปีนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งหมด ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2435 กรมศึกษาธิการ ได้ยกฐานะเป็นกระทรวง เรียกว่า กระทรวงธรรมการ มีเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) เป็นเสนาบดีคนแรก

- พ.ศ. 2441 ประการใช้โครงการการศึกษาฉบับแรก เรียกว่า โครงการศึกษา พ.ศ. 2441 โดยแบ่งการจัดการประถมศึกษาเป็น 2 ภาค คือ

- ภาค 1 ว่าด้วยการศึกษาในกรุงเทพฯ

กระทรวงธรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา แยกเป็น 10 หมวด คือ
หมวด 1 ว่าด้วยแผนการศึกษาและลำดับชั้นในโรงเรียน

" 2 ว่าด้วยการสอบไล่

" 3 ว่าด้วยประมาณจำนวนเด็กในอายุเท่าโรงเรียนมณฑลกรุงเทพฯ และจำนวนโรงเรียนที่ต้องการจะให้เพียงพอกับการศึกษาของเด็ก

" 4 ว่าด้วยการที่จะให้โรงเรียนมากขึ้น

" 5 ว่าด้วยการที่จะให้มีครู อาจารย์เพียงพอกับโรงเรียน

" 6 ว่าด้วยการตรวจ

" 7 ว่าด้วยสมุดตำราเรียน

" 8 ว่าด้วยโรงเรียนพิเศษ

" 9 ว่าด้วยการใช้จ่ายในการศึกษา

" 10 ว่าด้วยการศึกษาระดับเด็กหญิง

- ภาค 2 ว่าด้วยการศึกษาในหัวเมือง

กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบในการดำเนินการร่วมกับพระสงฆ์ การศึกษาในหัวเมือง กล่าวถึงการกะเนพลเมืองและที่เรียนที่มีอยู่ การแบ่งเป็นมณฑลใหญ่ในการตรวจครู อาจารย์ โรงเรียน การรับผิดชอบในเทศาภิบาล การส่งนักเรียนมาเรียนที่กรุงเทพฯ และการใช้จ่ายในการศึกษา

การศึกษาตามโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) การศึกษาสามัญ แบ่งลำดับเป็นการเล่าเรียนเบื้องต้นแรก(มูลศึกษา) การเล่าเรียนเบื้องต้น(ประถมศึกษา) การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง(มัธยมศึกษา) และการเล่าเรียนเบื้องต้นสูงสุด(อุดมศึกษา)

2) การศึกษาพิเศษ เป็นการเรียนวิชาจำเพาะสิ่ง หรือความรู้จำเพาะอย่างให้ชำนาญคือ เช่น ฝึกหัดผู้เป็นครู อาจารย์ ศิลปะ กฎหมาย การแพทย์ การช่าง การค้า วิชาและความรู้พิเศษอื่น ๆ เป็นต้น

- พ.ศ. 2442 ได้โอนอำนาจการบริหารการศึกษามาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงธรรมการ
ทั้งหมด

- พ.ศ. 2445 ได้นำแบบแผนการศึกษาของญี่ปุ่นมาปรับปรุงเพื่อประกอบรูปเป็น โครงการศึกษา
พ.ศ. 2445 แบ่งการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ สามัญศึกษา และวิสามัญศึกษา

- สามัญศึกษา แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

- วิสามัญศึกษา เรียกว่าการศึกษาพิเศษแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ ประถมศึกษาพิเศษ มัธยมศึกษาพิเศษ และอุดมศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นการศึกษานอกจากวิชาสามัญ

- พ.ศ. 2449 ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากรูปการศึกษาใหม่ กำหนดเป็น โครงการศึกษา

พ.ศ. 2450 แบ่งสามัญศึกษาออกเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรสามัญศึกษา และหลักสูตรพิเศษ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของสมัย โรงเรียนประถมศึกษาสายวิสามัญ เทียบเสมอโรงเรียนมัธยมสายสามัญ

- พ.ศ. 2451 ได้จัดใหม่หลักสูตรมูลประถม และมัธยมศึกษาสำหรับสตรี

- พ.ศ. 2454 ได้มีการร่างระเบียบเกี่ยวกับหน้าที่การจัดการศึกษาและประเภทของโรงเรียน เรียกว่า ระเบียบการจัดการศึกษาสำหรับประเทศไทย โดยกระทรวงธรรมการและกระทรวงนครบาล ระเบียบดังกล่าวได้แบ่งหน้าที่ด้านการบริหารการศึกษามาบังคับให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงนครบาล และเอกชน

การแบ่งการศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดคำว่า โรงเรียนประชาบาล อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนดังกล่าวตั้งขึ้นโดยใช้เงินภาษีอากรที่เก็บได้ในท้องถิ่น ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงขยายการศึกษามาบังคับในระดับประถมศึกษาไปทั่วพระราชอาณาจักร ได้โปรดให้กระทรวงธรรมการร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา

- พ.ศ. 2464 วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2464 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 มีสาระสำคัญดังนี้คือ

" บังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปี บริบูรณ์ ถึง 14 ปี บริบูรณ์ ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาหรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่า "

กระทรวงธรรมการได้ดำเนินการขยายการศึกษามาบังคับนี้ถึง 14 ปี จาก พ.ศ. 2464-2478 จึงสามารถใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาได้ตลอดทุกตำบลทั่วราชอาณาจักร

- พ.ศ. 2475 กระทรวงธรรมการและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่าควรแก้ไขพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ได้ร่างและประกาศใช้ พระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช 2478

- พ.ศ. 2478 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2478 โดยมีผลบังคับใช้

ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2478 มีสาระสำคัญคือ ได้เปลี่ยนแปลงอายุเด็กเข้าเรียนจากเดิมที่บังคับเด็กอายุ 7 ปี บริบูรณ์ เป็นย่างเข้าปีที่ 8 และเด็กที่พ้นเกณฑ์บังคับจากเดิม 14 ปี บริบูรณ์ เป็นย่างเข้าปีที่ 15 และโอนการจัดการประถมศึกษาในเขตเทศบาลทุกแห่งให้แก่เทศบาล

- พ.ศ. 2491 โศภาสประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2491

เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2491 มีสาระสำคัญคือ ยกฐานะครูประชาบาล และสารวัตรศึกษา ให้มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

- พ.ศ. 2505 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505 มีสาระสำคัญคือ การขยายการศึกษาภาคบังคับกับเด็กที่กำหนดไว้ 6 ปี ให้เป็น 7 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2503

- พ.ศ. 2509 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2509 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการโอนโรงเรียนประถมศึกษาในส่วนภูมิภาคไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

โอนอำนาจการบริหารการศึกษาประชาบาลจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้ท้องถิ่นดำเนินการ โดยให้เทศบาลจัดการศึกษาโรงเรียนประชาบาลในเขตเทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดการศึกษาโรงเรียนประชาบาลนอกเขตเทศบาล ข้าราชการครูได้เปลี่ยนฐานะจากการเป็นข้าราชการพลเรือน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครู เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2509

- พ.ศ. 2521 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาภาคบังคับจาก 7 ปี เป็น 6 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

- พ.ศ. 2523 ก่อนที่จะโอนการจัดการศึกษาจากส่วนท้องถิ่นมาเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาหลายหน่วยงาน คือ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด รับผิดชอบในการจัดการและบริหารโรงเรียนประถมศึกษา นอกเขตเทศบาล

- เทศบาลรับผิดชอบในการจัดการและบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาล

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งวนไว้เพื่อจัดเป็นตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

- กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน มีกระทรวงศึกษาธิการควบคุมเรื่องหลักสูตร แผนการสอน หนังสือเรียน และงานวิชาการต่าง ๆ

- มหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์ และวิทยาลัยครูต่าง ๆ จัดโรงเรียนประถมศึกษาในรูปแบบ

ของโรงเรียนสาธิต

การที่มีหน่วยงานหน่วยรับผิดชอบมีหน้าที่จัดการประถมศึกษา และความเป็นอิสระในการจัดการและการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งทำให้การจัดการประถมศึกษาขาดเอกภาพในการดำเนินงาน รัฐบาลจึงได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 โดยโอน การจัดการประถมศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับครูประถมศึกษาซึ่งมีฐานะเป็นข้าราชการส่วนจังหวัดให้เปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

วิวัฒนาการของการประถมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2523 - 2533

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2523 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2523 มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประถมศึกษา และเพื่อให้ระบบบริหารการจัดการประถมศึกษา มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่

- พระราชบัญญัติโอนกิจการการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

ระบบการบริหารการประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

- คณะกรรมการ
- สำนักงาน

ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเรียกว่า " การบริหารโดยองค์คณะบุคคล " สำหรับคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ระดับ คือ

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอและคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ

สำหรับสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ระดับ คือ

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา รัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของประชาชนให้สูงกว่าระดับประถมศึกษา เพื่อรองรับความเจริญด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 (2530-2534) ระบุไว้ว่า เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้ศึกษาต่อควรได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาใหม่จำนวนมากที่สุด

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ เนื่องจากจาก

- 1) ผู้ปกครองมีฐานะไม่ดี
- 2) ไม่เห็นคุณค่าทางการเรียนระดับมัธยมศึกษา
- 3) ผู้ปกครองต้องการใช้แรงงานเด็ก
- 4) ปัญหาการเดินทางระยะทางจากบ้านกับโรงเรียน

ปัญหาข้างต้นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพเด็ก และเยาวชน ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะฝีมือพื้นฐานเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ กอปรกับแนวความคิดต้องการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี แต่สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศยังไม่อำนวย คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 ให้ขยายการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1 - ม.3) โดยไม่บังคับ

พระราชบัญญัติ

ประถมศึกษา

พ.ศ. 2523

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2523

เป็นปีที่ 35 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 "

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 เป็นต้นไป

มาตรา 3 โยยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2478

(2) พระราชบัญญัติประถมศึกษา(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2483

(3) พระราชบัญญัติประถมศึกษา(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505

(4) พระราชบัญญัติประถมศึกษา(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2509

(5) พระราชบัญญัติประถมศึกษา(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

" โรงเรียนประถมศึกษา " หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

" ผู้ปกครอง " หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

มาตรา 5 การจัดตั้ง การบริหาร หลักสูตร แบบเรียนอุปกรณ์ทางการศึกษา และการวัดผลการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปด ส่งเด็กนั้นเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า เว้นแต่เป็นผู้สอบได้ชั้นประถมศึกษาปีที่หกตามหลักสูตรมาตรา 5 หรือหลักสูตรอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

การส่งเด็กเข้าเรียนตามวรรคหนึ่ง นักเรียนต้องไม่ขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจาก เหตุผลอันสมควร เกินเจ็ดวันในหนึ่งเดือน

ในกรณีที่เป็นการสมควร คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่มีอำนาจกำหนดให้ผู้ปกครองของ เด็กในท้องถิ่นใดในเขตจังหวัดส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อเด็กมีอายุต่ำหรือสูงกว่าที่กำหนดตาม วรรคหนึ่งได้

การรับอายุให้นับตามปฏิทิน

มาตรา 7 ในเดือนธันวาคมของทุกปี ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการ การประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถม ศึกษ ให้ผู้ปกครองของเด็กซึ่งมีอายุที่กำหนดตามมาตรา 6 ทราบ

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ถือไว้ ณ สำนักงานเทศบาล ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการตำบลและหมู่บ้าน และที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่นนั้น

มาตรา 8 เมื่อผู้ปกครองร้องขอ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมการการ ประถมศึกษากิ่งอำเภอ มีอำนาจยกเว้นให้เด็กซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ ไม่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ใด

- (1) มีความบกพร่องในทางร่างกายหรือจิตใจ
- (2) เป็นโรคติดต่อกตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (3) ต้องหาเลี้ยงผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพ ไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพและไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน
- (4) มีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีตาม(3) ถ้าผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพมีเด็กซึ่งต้องส่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมกันหลายคน ให้ยกเว้นเพียงหนึ่งคน

เมื่อปรากฏว่า เด็กพ้นจากลักษณะที่ได้รับการยกเว้นตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการการประถม ศึกษอำเภอหรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี สั่งถอนการยกเว้นนั้น

มาตรา 9 บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการ การประถมศึกษาอำเภอตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับกรุงเทพมหานคร เทศบาล และองค์การปกครองท้องถิ่น อื่นที่มีฐานะเทียบเท่าเทศบาล ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เทศบาล และองค์การปกครองท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา 10 ผู้ปกครองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 1 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 11 ถ้าในท้องถิ่นใดยังไม่พร้อมที่จะจัดการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่หกตาม หลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดประกาศผ่อนผัน เป็นปี ๆ ไป และให้ถือว่าเด็กซึ่งเรียนจบที่ประถมศึกษาปีที่สี่ในท้องถิ่นนั้นพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ แต่จะ ผ่อนผันหลังจากเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการจัดการศึกษาภาคบังคับของแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศให้ใช้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ไม่ได้

มาตรา 12 ในบรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2478 และใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้
ต่อไปหาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงประกาศ หรือ
ระเบียบตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน

มาตรา 13 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป.พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยประถมศึกษาฉบับปัจจุบัน
ได้ประกาศใช้มาเป็นเวลาถึง 45 ปีแล้ว และแม้จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวใน
เวลาต่อมาถึง 4 ครั้งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เหมาะสมกับกาลสมัย เพราะสภาพการของบ้านเมือง
ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ประกอบกับได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประถมศึกษาและได้มีการโอน
โรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญ
ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน
โอกาสที่สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษาเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้อง
ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

1.6 วิวัฒนาการของการประถมศึกษาของประเทศต่าง ๆ

1.6.1 สหรัฐอเมริกา

การประถมศึกษาในสหรัฐอเมริกา กำหนดการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี จัดเป็นการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา 8 ปี (เกรด 1 - 8) สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 12 ปี โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย
หลักสูตรการศึกษาไม่ได้กำหนดแน่นอน รัฐจะเสนอหลักสูตรกว้าง ๆ ให้แต่ละท้องถิ่นจัดทำรายละเอียดเอง
วิชาที่สอน คือ การเขียน การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา ศิลป
และดนตรี

การวัดผลและการประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา ใช้ผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาของ
เด็ก เพื่อหาทางแก้ไขและช่วยเหลือใตูกวิธี ทั้งนี้ครูต้องหมั่นสังเกตเด็กในชั้นของตนด้วย

1.6.2 รัสเซีย

การศึกษาในประเทศรัสเซีย จัดเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา 4 ปี และระดับมัธยมศึกษา 6 ปี การศึกษาทั้ง 10 ปีนี้ รวมเรียกว่าการศึกษาทั่วไป (General Education) การศึกษาภาคบังคับของประเทศนี้ กำหนดไว้ 7 ปี กำหนดให้เด็กทุกคนที่มีอายุ 7 ปี ต้องเข้าโรงเรียน โดยบังคับให้เรียนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.6.3 อังกฤษ

พระราชบัญญัติการศึกษาของอังกฤษ ค.ศ. 1944 (พ.ศ. 2487) ให้โรงเรียนรับนักเรียน โดยกำหนดเกณฑ์อายุ ความสามารถและความถนัดของเด็ก ได้กำหนดให้เด็กเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาต้องมีอายุระหว่าง 5 ปี - 15 ปี เป็นอย่างต่ำ เมื่อเด็กอายุประมาณ 11 - 12 ปี จะมีการคัดเลือกเด็กให้เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐโดยพิจารณาความเหมาะสม บุคลิกภาพ ความถนัด และความสนใจของเด็ก โรงเรียนของรัฐดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- Grammar School เป็นโรงเรียนมัธยมสามัญ เด็กจะเข้ามาเรียนต่อจนถึงอายุ 18 ปี เมื่อจบแล้วก็จะเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาต่อไป
- Modern School เป็นโรงเรียนมัธยมวิสามัญ หลักสูตรที่ใช้ประกอบด้วยวิชาทั่วไปและวิชาชีพ
- Secondary Technical School เป็นโรงเรียนมัธยมอาชีพศึกษาสำหรับเด็ก สอนวิชาชีพ ให้เด็กที่สำเร็จการศึกษาสามารถทำงานได้ ส่วนเด็กที่อยากเรียนต่อก็สามารถเรียนต่อในวิทยาลัยเทคนิค
- Comprehensive School เป็นโรงเรียนมัธยมแบบประสม จัดแบบสหศึกษา มีหลักสูตรมัธยมศึกษาทุกประเภท

การจัดการศึกษาของประเทศอังกฤษ

การจัดการศึกษาในประเทศอังกฤษ จัดการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ

- 1) ระดับอนุบาล ระหว่าง 3 - 5 ปี
- 2) ระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น
  - ชั้นเด็กเล็ก (Infant School) อายุ 5 - 6 ปี ใช้เวลาเรียน 2 ปี (ชั้น 1-2)
  - ชั้นเด็กโต (Junior School) อายุ 7 - 11 ปี ใช้เวลาเรียน 4 ปี (ชั้น 3-6)
- 3) ระดับมัธยมศึกษา
- 4) ระดับอุดมศึกษา

1.6.4 ฝรั่งเศส

การจัดการศึกษาในประเทศฝรั่งเศส แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) ระดับอนุบาล
  - โรงเรียนที่สี่หน้าที่ได้รับผิดชอบการศึกษาระดับนี้เรียกว่า *école maternelle*

หรือ *Classe Enfantine*

2) ระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น

- โรงเรียนประถมศึกษาเฉพาะ เรียกว่า E · cole maternelle

- โรงเรียนประถมปลาย เรียกว่า E · cole Primaire Superieure

หลักสูตรวิชาที่ใช้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ ฝึกอ่านเขียน ฝึกทางภาษาคณิตศาสตร์ ฝึกพัฒนาการทางนิสัย ฝึกสังเกต ฝึกประสาทสัมผัส และกายบริหาร เป็นต้น เด็กที่ศึกษาอยู่ในระดับนี้จะมีอายุระหว่าง 6 - 11 ปี

3) ระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น

- สถานศึกษาเฉพาะท้องถิ่น เรียกว่า College ส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชนหรือเทศบาล

- สถานศึกษาของรัฐ เรียกว่า Lycee

4) ระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น

- การศึกษาขั้นเตรียม เรียกว่า Propedeutique เป็นการศึกษาวชิชาชีพ ระดับวิทยาลัย เวลาศึกษา 2 ปี

- การศึกษาระดับประกาศนียบัตร เรียกว่า Licenre D ' enseignement ใช้เวลาศึกษา 2 - 3 ปี

- การศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง เรียกว่า Diplome D ' etudes superieures ใช้เวลาศึกษา 4 ปี

การศึกษาระดับต่อจากระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาระดับปริญญาเอก เรียกว่า Doctorat D ' etpt. ใช้เวลาศึกษาประมาณ 6 ปี

วิวัฒนาการของการประถมศึกษาในเอเชีย1.6.5 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (People ' s republic of China)

ระบบการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่เดิมได้กำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีหลักสูตร 6 ปี แบ่งเป็น 3-3 ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและยกฐานะของประชาชนให้ดีขึ้น และเพื่อพัฒนาสังคมประชาธิปไตย หลังจากพิภรคคอมมิวนิสต์เข้ามามีบทบาทในปี พ.ศ.2492 ณะนั้นมีประชาชนจีนที่ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 80 รัฐต้องเร่งขยายระบบการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะให้ปริมาณประชาชนที่ไม่รู้หนังสือลดลง

นโยบายการศึกษาของรัฐ ที่สำคัญมีดังนี้ (ชาอุซัย ศรีไสยเพชร : 2523 : 67)

1) วัฒนธรรมและการศึกษาของจีนต้องเป็นประชาธิปไตยในแนวใหม่คือยึดหลักธรรมชาตวิวิทยาศาสตร์ และเป็นที่ยินยอมของประชาชน ก้าวกระบวนขนานงและลัทธิเผด็จการ หันมาปรับปรุงความคิดเพื่อรับใช้มวลชน

2) วิธีการสอนจะต้องประสานทฤษฎีกับปฏิบัติเข้าด้วยกัน

3) สนับสนุนการศึกษาระดับมัธยมและอุดมศึกษา เน้นพฤติกรรมทางการศึกษา ใช้เวลาที่เหลือให้การศึกษาแก่คนงานและเจ้าหน้าที่คอมมิวนิสต์ และเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิวัติทางการเมืองแก่เยาวชนและปัญญาชน

การเรียนในระดับประถมศึกษา ได้จัดหลักสูตรไว้ 6 ปี แบ่งเป็นระดับประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี และประถมศึกษาตอนปลาย 2 ปี รับเด็กอายุระหว่าง 7 - 13 ปี

ต่อมาใกล้ระยะเวลาการเรียนระดับประถมศึกษาจาก 6 ปี เหลือ 5 ปี วิชาที่สอนในระดับประถมศึกษาในส่วนที่เป็นวิชาการได้แก่ คณิตศาสตร์ การอ่านและเขียนหนังสือจีน วาดเขียน เป็นต้น

1.6.6 ประเทศสาธารณรัฐจีน (Republic of China)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศสาธารณรัฐจีน ได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1) รัฐจัดการศึกษาฟรีให้แก่เด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี และจัดการศึกษาเพิ่มเติมให้แก่ผู้ใหญ่ที่ไม่อ่านหนังสือ

2) ให้เมืองใหญ่ ๆ ทุกเมืองสร้างโรงเรียนระดับประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละหน่วยปกครอง

ชาวยู๋ ศรีไสยเพชร (2523 : 70-71) ความมุ่งหมายทั่วไปของการศึกษา " การศึกษาของสาธารณรัฐจีน มีความมุ่งหมายให้ประชาชนมีความผาสุกในการครองชีวิต เพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี เพื่อพัฒนาความผาสุกของชาติ และเพื่อให้เชื้อชาติของตนอยู่ตลอดไป ดังนั้นชาติของเราต้องเป็นเอกราช "

โรงเรียนประถมศึกษาของจีน สร้างขึ้นตามกฎหมายประถมศึกษาและระเบียบข้อบังคับสำหรับประถมศึกษา เพื่อเป็นที่ยอมรับคุณธรรมแห่งชาติ ส่งเสริมสมองและพละกาย จิตสอนความรู้เบื้องต้น ทักษะและความสามารถในการครองชีวิต

ภายใต้กฎข้อบังคับ โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นศูนย์มีครูใหญ่ได้ 1 คน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเรียนมากกว่า 6 ชั้นเรียน หัวหน้าสายวิชาและฝ่ายแนะแนวอาจจะได้รับการแต่งตั้ง มีครูประจำทุก ๆ ชั้นในโรงเรียนอนุบาลที่รวมอยู่กับโรงเรียนประถมศึกษาแต่งตั้งหัวหน้าแผนกได้ ครูคนหนึ่งรับผิดชอบเด็กไม่เกิน 20 คน โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองตามปกติมีชั้นเรียน 30 - 40 คน หรือมากกว่านั้น ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่ง มีหัวหน้าวิชาและแนะแนวและหัวหน้าสำนักงานทั่วไป และยังมีแผนกวิจัยแนะแนวเพื่อศึกษาและแนะแนวการทำงานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา

ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จะต้องเป็นผู้สำเร็จมหาวิทยาลัย พร้อมด้วยประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนมาแล้วเกินกว่า 2 ปี

ครูโรงเรียนประถมศึกษา จะต้องเป็นผู้สำเร็จจากโรงเรียนฝึกหัดครู หรือวิทยาลัยครู หรือมีใบแสดงคุณวุฒิในการเป็นครูสอนมาแล้ว ซึ่งรัฐบาลรับรอง

ครูอาจจะลาออกเมื่อทำงานครบ 5 ปี หรือเมื่ออายุครบ 65 ปี หรือเมื่อสุขภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งทำให้ขาดสมรรถภาพในการทำงาน

จำนวนชั่วโมงสอนจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของโรงเรียน ความชอบบังคับครูโรงเรียนประถมศึกษาสอนสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง ในวันหนึ่ง ๆ สอนไม่เกิน 4 ชั่วโมง

1.6.7 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนประชาธิปไตยเกาหลี

(People's Democratic Republic of Korea)

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนประชาธิปไตยเกาหลี หรือ เกาหลีเหนือ อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2453 - 2488 หลังจากนั้น ประเทศได้แบ่งออกเป็น เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

ในปี พ.ศ. 2492 เกาหลีเหนือได้ออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวางพื้นฐานการศึกษาให้ประชาชน อ่านออกเขียนได้ มีความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข รัฐได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษาไว้ 5 ปี สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 7 - 15 ปี โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ปี พ.ศ. 2502 ได้ลดระยะเวลาของหลักสูตรประถมศึกษาจาก 5 ปี เหลือ 4 ปี และขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี

ปี พ.ศ. 2507 รัฐจัดให้การศึกษาระดับ เป็นการศึกษาฟรี

ปี พ.ศ. 2509 ได้ขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 7 ปี เป็น 9 ปี

ส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาทั่วไป ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการเตรียมหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การผลิตแบบเรียนอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา พัฒนาการศึกษา และรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้ทั่วถึง

1.6.8 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea)

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี หรือเกาหลีใต้ ขณะที่อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น (พ.ศ. 2453-2488) ได้กำหนดหลักสูตรการประถมศึกษาไว้ 6 ปี โรงเรียนทุกแห่งใช้ภาษาญี่ปุ่น ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เป็นญี่ปุ่น

- ปี พ.ศ. 2494 เกาหลีใต้ได้ปฏิรูปการศึกษา โดยวางระบบการศึกษาของประเทศใหม่ทั้งหมด บังคับให้ใช้ภาษาเกาหลีแทนภาษาญี่ปุ่น มีการจัดทำตำราเรียนเป็นภาษาเกาหลี และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยให้สิทธิพลเมืองเกาหลีทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน

ส่วนงานที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาระดับ คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการเตรียมหลักสูตร และแผนในการดำเนินการศึกษา ตลอดจนการผลิตตำราเรียนและสื่อการสอน การจัดการศึกษาระดับ เป็นการศึกษาฟรี

การบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา รัฐกำหนดให้ทุกโรงเรียนแบ่งภาคการศึกษาปีละ 2 ภาค

- ภาคแรก ระหว่าง 1 เมษายน - 30 กันยายน

- ภาคสอง ระหว่าง 1 ตุลาคม - 31 มีนาคม

หึ่งนี้กำหนดให้เรียนปีละ 230 วัน สัปดาห์ละ 6 วัน ระดับประถมศึกษาเรียนสัปดาห์ละ 24-31 ชั่วโมง มีครูประจำชั้น 1 คน ครูแต่ละคนมีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 58.6 ชั่วโมง โรงเรียนที่มีชั้นเรียนมากกว่า 17 ห้องเรียน ให้เพิ่มครูได้ 1 คน ต่อห้องเรียนที่เพิ่มขึ้น 6 ชั้น โรงเรียนที่มีห้องเรียนมากกว่า 34 ห้อง ให้พิจารณาตั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ระดับบริหารได้

1.6.9 ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

เดิมการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นจัดโดยเอกชน เรียกว่า " เทราโคย่า " (Terakoya) ต่อมาได้จัดการระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษารัฐ ใช้เวลาเรียน 4 ปี และได้ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 6 ปี และ 8 ปี ตามลำดับ

ได้มีการปฏิรูปการศึกษา รวมการประถมศึกษาเข้ากับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี คือระดับประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 3 ปี

กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดขอบข่ายของหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ และโรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะจัดหลักสูตรตามสภาพของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

1.6.10 ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ประเทศมาเลเซียใช้ภาษา 4 ภาษา คือ ภาษามลายู ภาษาจีน ภาษาอังกฤษและภาษาทมิฬ โดยใช้ภาษามลายูและภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2504 ได้กำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษา มี 6 เกรด การศึกษาในประเทศมาเลเซีย เป็นการศึกษารัฐจัดให้กับทุกคน

ประเทศมาเลเซียจัดระบบการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา (The Primary) เริ่มตั้งแต่ เกรด 1 - 6
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเรียกว่าโรงเรียนแบบประสม (The Lower secondary of the Comprehensive) เริ่มตั้งแต่เกรด 7 - 9
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (The Upper Secondary of the Post-Comprehensive) ตั้งแต่เกรด 10 - 11
- ระดับต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ฟอรั่ม 6 (The Post Secondary or Sixth forms) เริ่มตั้งแต่ เกรด 12 - 13

1.6.11 ประเทศสิงคโปร์ (Singapore)

ในประเทศสิงคโปร์ ใช้ภาษาเช่นเดียวกับประเทศมาเลเซีย คือ ภาษาอังกฤษ ภาษามลายู ภาษาจีน และภาษาทมิฬ หลังจากที่แบ่งอิสระจากกรวยยึดครองของญี่ปุ่น รัฐบาลสิงคโปร์เร่งปรับปรุงการศึกษา ได้ตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น และกำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาจีนแมนดาริน (Mandarin) ภาษามลายู และภาษาทมิฬ

รัฐบาลสิงคโปร์จัดการศึกษาให้เด็กสิงคโปร์ทุกคนที่มีอายุ 6 ปี ได้รับการศึกษาฟรีเป็นเวลา 10 ปี

ระบบการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา 6 ปี
- ระดับมัธยมศึกษา 4 ปี
- ระดับเตรียมอุดมศึกษา 2 ปี

การศึกษาทั้งหมดในประเทศสิงคโปร์ อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาในระดับประถมศึกษาของสิงคโปร์มีผู้ขาด้านครุไม่เพียงพออย่างมาก ทั้งนี้เพราะรัฐบาลให้สวัสดิการแก่ครูอย่างดี เช่น ลาป่วยได้ 90 วัน โดยรับเงินเดือนเต็ม และครุมีสิทธิ์ลาเพื่อท่องเที่ยวเกี่ยวกับการศึกษาได้ถึง 6 เดือน หลังจากที่ได้ทำงานครบทุก 6 ปี